

Владан Десница (Задар, 17.10.1905—Загреб, 04.03.1967) је српски књижевник. Владан Десница је потомак Стојана Јанковића (око 1635—1687), у српској народној песми познатог као Јанковић Стојан, вође српских котарских ускока у XVII вјеку, сердара Котара, кавалера св. Марка, коњичког капетана, заповедник тврђаве Островице.

Право и филозофију студирао је у Загребу и Паризу, а дипломирао је на загребачком Правном факултету 1930. године. Неко вријеме бавио се адвокатуром, затим прешао у државну службу, а посљедњих година живота дјеловао је као професионални књижевник.

Десница је 1934. године покренуо књижевно-историјски годишњак *Магазин сјеверне Далмације*, и уредио два годишта. Међутим, његов интензивни књижевни рад датира од 1945. године, када почиње објављивати, као већ зрели писац, приповјетке, пјесме, есеје, чланке, козерије, филмске текстове и преводе у стиху и прози. Био је сарадник у готово свим нашим часописима и дневној штампи, а преводио је и с италијанског и француског језика. [1], [2].

Десничина сеоска приповјест наставља традицију далматинских фолкориста ([С. Матавуља](#), Д. Шимуновића), али је слободна од идеализације села, форсираног језичког фолкоризма и празне песјажне орнаментике, те се усредоточује на згуснуту експанзију миљеа (*Прољеће у Бадровцу*) и психолошку анализу (*Формалиста*). Изванредан дар опажања и јак смисао за типично, показао је Десница посебно у новелама које цртају друштвену атмосферу, лица судбине у далматинским градићима (*Од јутра до мрака*, *Спирити*, *Живнтона стаза Јандрије Кутлаче*, *Конац дана*, *Флоријановић*). Радови о градским сижејима, разнородни по концепцији и третману (*Посјета*, *Опроштај*, *Балкан*, *Солилоквији господина Пинка*) претежно су рефлексивног карактера и каткада се приближавају граници

егзистенцијалног нихилизма. У роману „Зимско љетовање“, потресној панорами разореног и напуштеног Задра, Десница је дао реалистичну анализу градско-сеоских односа у оквиру ратног збивања; та збивања захваћена су и у неким новелама (

Пред зору

). Рефлексивном анализом прожето је најзначајније Десничино дјело - роман *Прољеће Ивана Галеба*.

Десница пише култивисаним језиком богате народне провинцијенције, којем је страна свака аристичка траженост и стилска парадоксалност. Његови описи, упркос густини импресије, дјелују епски лежерно, а дијалози вјерно одражавају специфичност различитих друштвених средина.

Добар познавалац романских књижевности, из којих је доста и преводио (У. Фосколо, Г. Леопарди, Г. Кардучи, Б. Кроче, И. Силоне, А. Жил и др.). Десница је духовно близак прози француског и италијанског реализма. [2]

Бавио се и филмом, написао је сценарио за филм „Концерт“ 1954. један од најзначајнијих филмова југословенске кинематографије. По његовом сценарију је снимљен и филм „*Првада*“

1962, а после његове смрти „

Пред зору

“ 1974 на основу истоимене новеле. 1974 по новели „

Флоријановић

“ снимљена је истоимена ТВ драма.

Преминуо је у Загребу 1967. године. Десница је сахрањен у српској православној црквици Светог Георгија поред [двора Јанковић Стојана](#) у [Исламу Грчком](#). Цркву у којој је сахрањен су унишtile хрватске снаге током операције Масленица у јануару 1993. године.

Референце

1. 1.^ Преузето из – *13 векова Срба у Далмацији, Славонији и Хрватској, Сремски Карловци, 1997.*
2. 2.^ Јован Радојчић, Срби западно од Дунава и Дрине – биографије (1. том, стр. 971-972; Нови Сад: Прометеј (2009), ISBN 978-86-515-0315-6